Ніна Готман

ВПЛИВ СХЕМ РОЗМІЩЕННЯ НА РІСТ, РОЗВИТОК І ВРОЖАЙНІСТЬ БАЗИЛІКУ В УМОВАХ ННВВ УМАНСЬКОГО НУС

У світовому виробництві овочів базилік займає одне з перших місць серед інших пряних культур, оскільки він краще пристосований до вирощування у різних умовах зовнішнього середовища. В Україні останнім часом спостерігається все більший попит на продукцію з цієї рослини, що пояснюється потребою населення в розширенні асортименту продуктів харчування. Зараз неможливо уявити приготування смачної, поживної їжі без застосування пряно-ароматичних рослин [1].

У досліді вивчався спосіб вирощування розсади базиліку сорту Юнга та строки висаджування у відкритий ґрунт (25 квітня, 5 травня, 15 травня). Розсаду вирощували у весняних теплицях безкасетним та касетним способами. Використовували касети з розмірами чарунок 2,5 х 2,5 см, 4 х 4 та 6 х 6 см, які попередньо дезинфікували і заправляли живильною сумішшю, що складалася з 1 частини дернового ґрунту, 3 частин торфу та 3 частин перегною. Оскільки насіння мало досить високу схожість (98 %), то застосовували пряму сівбу у касети по 1–2 насінини у чарунку, потім мульчували просіяною ґрунтосумішшю, поливали і накривали поліетиленовою плівкою. Температурний режим підтримували в оптимальних межах: для проростання насіння 22–250 С, під час росту розсади – 18–200 С. Розсада висаджувалася у відкритий ґрунт у віці 45 діб.

Дослід закладався у триразовому повторенні. Площа загальної ділянки 10 м^2, облікової – 5 м^2. Програмою досліджень передбачено проведення фенологічних спостережень, біометричних вимірювань, обліків загальної урожайності та якості продукції [2].

Ми з’ясували, що поява поодиноких та масових сходів у рослин розміщених за схемою (20+50) х 20 см на 2 доби раніше, ніж у рослин, вирощених у контрольному варіанті. Найбільш активно процес наростання листкової поверхні у рослин базиліку проявлявся у рослин, розміщених у відкритому ґрунті за схемою (20+50) х 20 см. В середньому за два роки площа листкової поверхні в цих варіантах становила 242,7 см^2; збільшення густоти рослин за стрічкових схем розміщення рослин на момент збирання врожаю призвело до отримання вищих кущів з меншим діаметром, а за застосування широкорядкових схем сівби утворюються дещо нижчі кущі базиліку, але більш розлогі та з більшою кількістю бічних пагонів. Найбільшу середню довжину квітконосу у рослин з усіх варіантів досліду мали рослини, вирощені за схеми розміщення (40+40+60) х 20 см, що відповідає густоті рослин 110 тис. шт./га.

В середньому за роки досліджень найвищу врожайність зеленої маси базиліку ми отримали за схеми розміщення рослин (40+40+60) х 20 см –

26,4 т/га, що забезпечувало прибавку врожаю порівняно з контролем на 4,5 т/га. За схеми розміщення рослин (20+50)х20 см, коли рівень загущення рослин зріс до 140 тис. шт./га, прибавка врожаю менша. Отже, можна зробити висновок, що хоч із збільшенням кількості рослин на одиницю площі урожайність підвищується, але для базиліку існує межа рівня загущення, за якою ріст урожайності припиняється, тому що умови мікроклімату та живлення окремих рослин погіршуються.

Найменший рівень врожайності ми отримали за використання для сівби широкорядкової схеми розміщення рослин 70 х 20 см – 19,5 т/га. Це можна пояснити найменшою кількістю рослин на одиниці площі, незважаючи на те, що маса окремого куща рослин даного варіанту була найбільша.

Порівняльний аналіз величин врожайності сухої маси базиліку за різних схем розміщення показав, що за різницею у варіантах досліду були отримані аналогічні результати до величин врожайності зеленої маси.

На основі проведених досліджень овочівникам Уманського району, Черкаської області пропонується широко застосовувати вирощування базилику за схеми розміщення (40+40+60) х 20 см, що відповідає густоті рослин 110 тис. шт./га. За таких умов можна отримати найвищу врожайність зеленої та сухої маси.

Список використаних джерел:

1. Городний Н. М. Плодоовощные ресурсы и их медико-биологическая оценка. – К.: ТОВ «Алефа», 2002. – 448 с.
2. Грицаєнко З. М. Методи біологічних та агрохімічних досліджень рослин і ґрунтів / Грицаєнко З. М., Грицаєнко А. О., Карпенко В. П. – К.: ЗАТ «НІЧЛАВА», 2003. – 316 с.
3. Доспехов Б. С. Методика полевого опыта. – М.: Агропромиздат, 1985. – 351 с.
4. Ульянич Е. И. Базилик. Аптека на вашем огороде / Е. И. Ульянич, О. В. Рогова, В. В. Кецкало // Настоящий хозяин. – 2007. – № 3. – С. 32–35.